

1923 ÅRS
GUSTAVSBERGS-
KRÖNIKA

EGET FÖRLAG

G U S T A V S B E R G S K R Ö N I K A

Å R 1923.

Upptecknad av Alfred Person.

År nittonhundra tjugutre
nu börjar vandra på sin bana.
Om någonting blott ville ske,
som passar under skämtets fana!
Ty skämt och glädja gärna vill
man i en krönika se skrivet,
med några allvarstoner till,
ett potpourri för oss blir livet.
Och vill man sedan nått förstå
att skämtaren ej illa menar,
så kan man kanske glädjas, då
han årets händelser förenar.
Och dessa skriver krönikör'n
nu uti ordningsföljd per månad,
han samlat dessa minnesfrön
åt ung och gammal, böjd och grånad.
Vi börja året som sig bör
med tal i bönehus och kyrka,
musik och vacker sång vi hör,
och högre makter varmt vi dyrka.
Det gammalt är och allmänt känt
att man i helgen brukar festa,
och ganska ofta har det hänt,
man fått för mycket av det bästa.
Och då blir kroppen tung och slö
och vilan vill ej någon sakna,
så Januari tog adjö
innan man hunnit riktigt ~~klinka~~ vakna.
Och Februari var så kort
att ingenting härute hände,
men när man vände ryggen bort
man litet var sig verksam kände.
I Mars en skidtävlan vi såg,
från Skolans gård den skedde starten
och barnen glada uti håg,
de kom tillbaka efter kvarten.
Med röda kinder, ögon blå,
som lyste utav tävlingslusta
på pigga grabbar, flickor små,
som här för större dåd sig rusta.

Här fanns det lust och energi,
ej minst hos dem, som syntes kläna,
en li^{tt} kila' pigg förbi,
en stor och stark hör till de sena.

En vacker syn i snö och sol,
det unga Sveriges friska seder,
och blågul flagga, vår idol,
som fladdrar över deras leder.

När tävlingsprisen delas ut,
och de till hedersdomarn stiga,
fanfarer smattra till salut
när grabbar buga, fläckor niga.

Vi Kyrkostämma också fick,
och det var nästan värt en femma
att höra på hur denna gick,
när frågorna man skall bestämma.

Här dansa tusenlappar jazz
i protokoller och motioner,
i Kyrkans gamla papperslass
finns nu ej bara Zions toner.

Man efterlyste en motion
till Skolans råd ur protokollet,
ty Söderberg han hade tron
att den var bortglömd helt och hållet.

Men Ålderman i detta råd
han sa "för mycket papper brukas",
den skrivelsen var ej så bråd,
långt bättre skrev den gamle Lukas.

Om en dammsugarapparat
till skolorna var frågan sista.
"Oj, Oj, vad nyheter och prat.
Skriv, Andersson, sätt upp en lista."

Se'n socknens pampar fick en chans
att nya frågor diskutera,
mot Mörbys dyra ambulans
man ville "skarpt" här protestera.

Men V.O. log. "Är den för dyr,
man bör ändå ta't lugnt och sakta
och inte bliva huvudyr,
när socknens väl man satts att vakta.

Och sedan på tapeten kom
en ny reform med post i låda,
som re'n fått allmänhetens dom:
"Vi några brev ej mer få skåda,
ty sedan postfack här det blev
har grabben, som bär väskan strejka,
så norrut bäres inga brev."
Där vill man reformatorn "märka".

Men en av pamparna gav råd:
"Tag strejken lugnt, den går väl över,
och fria vi till Palmes nåd,
så få vi mer än vi behöver."
Herr Lasko kom uti April,
"E' ropas skam" så mörkt han måla.
Han propaganda göra vill
för att få folk att våld ej tåla.

Men själva solen fläckar har,
och Lasko var nog inte utan,
när han hit upp från Ungern drar,
stå många björnar bakom rutan.

I Maj ny väg ifrån vårt torg
man började Sofiadagen,
och det var många, som fick song,
när Vändshustrappan gick i graven.
Det byggdes "bank" vid vår fabrik,
den sjönk, som sol i aftonstunden,
när den blir full, vår vackra vik,
då står den kanske kvar på grunden.

Annons kom ut på Ståndets vägg
om individer gula terror.

Och på trafik det blev belägg,
där stanna både bil och kärror.

I Juni fick vi hit en "tax",
som fyratusen kilo drager.

Båd Ford och hästarna ha flax,
ty Fordson tyngsta lasset tager.

Den "taxen" är ej skömmen stark,
vid fulheten man sig ej fäster,
den hyvlar vägar, plöjer mark,
så kamparna kan få semester.

Men Jansson han får veven dra,
så ångan efter ryggen rinner,
men kommer han till sist åsta',
han tonkar tills han Skuru hinnen.

Vi Fondtippvagnar fingo hit,
som fartygen med snabbhet lossa,
de backar ta' med största nit
och uppå havre de ej frossa.

I Klubbens Park midsommarstång
man reste upp. ^{Så en gång} Vi sakna gång
vi sakna mässing till "ballunsen"
så dansen fick ej rätta stunsen.
Till handklavér man gick sin jazz
i genombruten högtidsstass.

Men glädjen den var inte stor,
med högsta klack till minsta skor,
vi bli högtidliga i dresen,
man vill ju ej förstöra pressen.
Förr bar man tarvligare dräkt,
men det fanns mer av glädjens fläkt.

Och tanken gick till gamla dar,
då vi kalaset hade kvar,
då mor och far de togo värden
om sina små, som bars till gården,
där vid musik och trummons ljud,
man åt och drack på chefens bud.

Där dingla borden utav mat,
en oxer stekt och lagd på fat
åts upp med glans, och flera grisar
man i hans sällskap gladligt ~~spisar~~
och många tunnor skummigt öl
dnacks ur med smak och utan sol.

Vid nubben trängdes Per och Pål,
man drack varandras välgångsskål
ur muggarna tills benen vingla',
och när man genom porten dingla',
så var man mätt och glad och god,
och gick till "Kulln", där stängen stod.

Och mången ifrån festen drar
med smörgåsar för flera dagar
uti sin barnvagn. I paraden
gick grabbarna och spände vaden,
där de framför musiken gick
med glädjen lysande ur blick.
Vår chef var med och ringdans tog.
Vi minnas huru gott han log,
när med familj han sprang i ringen.
Hur annorlunda bli ej tingen
på några tiotal av år,
när tanken nu tillbaka går.
Då dansades till ljusan dag,
musiken blåste skarpa tag
till trummors dån och beckars rassell.
I buskarna man hörde prassel
av älskogskranka unga par,
som svärmade i sommarkar.
Och glädjen dem stog högt i skyn,
när soln gick ned bak skogens bryn
och kom tillbaka uti öster
glatt hälsad utav muntra röster.
Då fanns det glädje, glöd och frid
i denna nu förgångna tid.
I Juli höll "Per Albin" tal
och tre atleter fick vi skåda,
och handklavér i Klubbens sal,
det spelades av Sundkvistar båda.
I samma månad "Hinke" kom,
till landsvägen han drog publiken,
han talade så hals och gom
blev fylld av damm från biltrafiken.
På glas man spela på konsert
i bönhuset med raska slängar
och Efraims söner gav en snärt
åt prästerna, som samla pengar.
Från Gustavsberg till Göteborg
vi sände sex stipendiater,
de gick förbi vårt Stenhustorg
med pressad rigg och stolta later.

När de till Båten kosan tog,
och landstingsmannen visa visa vägen,
då de mot äventyren grog
så kyrkovärden blev förlägen.
De båda skulle socialt
studera som vår sockens pampar,
ty med idéerna går skralt
om ~~samma~~ fläck man alltid trampar.
Men sedan resan dit de gjort,
och visdomsåkern där fått plöja,
reformerna kan ske i trort,
och skatten vår de kanske höja.
Båtklubben på utfärd gick
till Ängnö, där de slog läger.
Man åt och drack och nubben fick
så hem man mycket mera väger.
Ny frikyrkspastor till oss kom
uti Augusti. Må han trägen
med tal och handling vända om
de får, som ej gå rätta vägen.
En större idrottstävlan gick
av stapeln i Bleksång den femte.
Det bästa länthopp "Osse" fick
och "Range" bästa stav därjämte.
Avdelningen tvåhundra fem
med lustbåt gick till Nämndö brygga,
och Sångarbröder sjöng för dem
med ledning utav Backman trygga.
Och Gasaccumulator III
i vimplar klädd och Svergies flagga
förgylld av sol, vi fingo se,
så stolt på Vikens vågor vagg.
På däck gör ny sextett debut,
den fått till namn "Tvåhundra femman",
och glad blev både mås och trut
när Manne blåste första stämman.
Vi fick en stor "jättebasar"
med kokta korvar åtta hundra,
och det blev ej en enda kvar,
varöver många sig förundra.

Man dansa' jazz så det sa skratt
om fötterna i våta jorden.
Det gick så tungt, så man blev matt
och tog en styrketår vid bordet.
Vi slängde pilar, kasta boll
i gapet på en målad gubbe,
och mandoliner klang i moll,
så man blev rörd och tog en nubbe.
Sen tog ur tombolan man Lott,
fick ingen vinst, men flera nitar,
ty högsta vinsten Lasse fått;
han alltid uppå lyckan litar.
Vid tavlorna man bommar sköt,
men man sköt också många prickar,
på krocketplanen, som var blöt,
man klotet långt från målet skickar.
Vid papperlyktors trolska sken,
när jazzkapellets toner klinga',
var manlig ungdom inte sen
att damerna sin hyllning bringa.
Till Tjustviksholm på kräftkalas
gick Båyklubben med flera andra,
till skaldjuren man tog ett glas
av "Brattens droppar" med varandra.
Raketer fräste, bomber sprang
och papperslyktor färgrikt glimma',
och till gitarrens mjuka klang
hörs "piglocksten" i kvällens timma.
Och sång det blev i moll och dur
och ilsket motorsmäll för resten,
men Saltsjöbadens fula djur
kom ändå ej och störde festen.
Uppå Septembers andra dag
just "van der Lippe" skulle tala,
men det blev regn och blåst och drag
och en publik i liten skala.
Ty fyra hundra reste bort
till nya Stadshuset i staden
och "Lippes" tal blev kort och gott
en "Ödestimma" uti raden.

Till Tinget för vår landstingsman
och till ett utskott strax han hitta',
ty på fabriken lärde han
var utskottsfejn brukar sitta.
Han blev där vald till suppleant
att dövstummas intressen passa,
så man har redan på hans kant
en del av landstingsbördan lassa'.
Sitt jungfrutal han höll med glans
fast ingenting han ville yrka,
men billigare ambulans
han fordrade med mycken styrka.
Han åkte fast för intervju,
när som han reste hem med båten
och eftersom det låter nu,
blir du med honom nog belåten.
Man vid "Kamrerns" tog bort en krok,
som kortar vägen av en smula,
och görs nu någonting på tek,
fiskalen kommer som en kula.
Med skrivaren uti sin bil
och själv placerad bakom ratten,
han kan nu flyga som en pil
och jaga smugglare om natten.
Sin årsfest hade G.B.K.
på Klubben även denna månad,
där såg vi Näcken harpan slå,
i krona klädd, men mycket grånad.
Ett vikingaskepp med kämpar i
vi sågo stolt på vågor simma,
och Inggeborg, som satt däri
var ung och skön som en gudinna.
Lokalen var med vimplar prydd klädd
och lyktorna i salen glimma,
så stämningsfullt, att sömn och bädd
man glömde bort i nattens timma.
Teatern öppnade sin port:
"De nygifta" vi såg på tiljan,
en skrattsuccés det blev i stort
åt gumman med den friska viljan.

En högtidsstund det också blev
när Ivar Kåge recitera
vad Fröding, Strindberg, Wilhelm skrev
och Hedberg, Söderberg, med flera.

Och sina fulla sexti' år
behaga krönikören fylla,
och än en gång han tacka får
det hundratal, som honom hylla.

Herr Gustavsson från Örebro
kom hit för att affärer driva,
men vände om med allt sitt bo,
ty han blev rädd för kooperativa.

Vår bio börja sin säsong
den sista sönda'n i September.
"Lucrezia" gick denna gång;
den speltes bra på alla händer.

Till skol- och kyrkostämma drog
man i Oktober, rak i ryggen.
Vår pastoraliefond man tog
och dela upp till prästgårdsbyggen.

Och efter stämman blev det känt,
att här i uniform skall vandra,
så har vårt kyrkoråd bestämt
den som vill gräva grop åt andra.

Herr Johansson han tog en dust
med "Tio nätter uppå krogen",
hän mot förbudet stod hans lust,
då får man "jäsa" själv i skogen.

På kommunalnämndens beslut,
som gällde skatten uppå hundar,
reservation man här skrev ut,
den A-kommunen skarpt begrundar.

Man ville där i diskussion
försöka höja den ett stycke,
ty något anspråksfull i ton
är en och annan liten jocke.

Men flera tyckte nog det var
med femton lock, som nu är skatten,
ty hunden är till vårt försvar,
och det finns ingen skatt på katten.

"Åh, katten den kan rättor ta'
men hunden är ju rena lyxen",
så humorfriskt herr Svensson sa':
"på mej de navsa jämt i byxen".

På kyrkostämma denna gång
en del galoppen ej kan fatta,
ty röstningen den blev så lång,
att alla nästan blevo matta.

En timme gick så pinsamt tungt
att första punkten nagelfara,
men sen så gick det fort och lugnt,
man demonstrera fått - och även spara.

En något trög diskussion
om skolans lyktor sen man starta'.
Den var så tyst och svag i ton,
att den blev svår att riktigt fatta.

Men andemeningen nog var
att lyktorna ej böra brinna,
när som man ligger blott och bar
i snarklådan en morgontimma.

När kyrkostämman fått sitt gjort
tog socknens pampar hand om ordet.
Då gick det som det varit smort,
då hördes ~~sig~~ klubbans slag i bordet.

Ur längder, listor, protokoll,
nu tusenlappar muntert hoppa.
Till ingen fanns det något groll,
i alla hål man slantar stoppa'.

Det till och med blev muntration
när hundskatten man skall bestämma.
Nog tar väl jockarna sig ton,
men "Husse" slapp en extra femma.

Pension "porslinskonstapeln" fick
och tomt och tyst det blir vid Båten,
där trettio långa år han gick
med fjärdingssysslan storbelåten.

Hur det med ordningen skall gå?
Den tanken knappt man vågar tänka,
men bänken, som han satt uppå,
får väl en annan värme skänka.

Man även kom till ett beslut
att nämnd för nykterheten välja.
När den får göra sin debut
skall resultatet jag förtälja.

Men vi vill hoppas nämnden går
och ber att Bratt ransonen ökar,
ty det är knappt att den förslår,
när influensan riktigt spökar.

Uti en skrivelse ~~maxxhär~~ rätt lång
vi hörde Mörbyambulansen,
men lika dyrt den var hans gång
fast landstinget haft sista ~~chansen~~.

Uti November blev det fest
för kunderna i "Korrprativa",
och man var där sin egen gäst
uppå en trevlig halvårsskiva.

Med tal och sång och violin,
med kaffe, dopp och mycket mera,
och i reklam för margarin
på duk en sötnos figurera.

Dessutom lärde vi förstå
var man skall handla för att spara:
"Man skall till kooperativa gå,
där finnes god och billig vara."

För halvåret det fanns på kant
en vinst på tre och trettio tusen,
det är en extra sparad slant
till kol och ved när man blir frusen.

Tre föreläsningar det blev
på Klubben här utav herr Gjöres,
om kooperativen såsom led
för allt som hus och hem tillföres.

De tjuguåtta vävarna
från Rochdale's Paddgränd åter spökar,
och uppå duk vi fingo se
hur Kooperationen ständigt ökar.

Snart varje engelsman som kund
är med i kooperativa hären,
för åttio millioner pund
per år säljs i partiaffären.

Och egna verkstäder de har
och långa rader av fabriker,
som bygges upp av det man spar,
när Kooperationen man ej sviker.

För tjugusex millioner pund
på dessa nu de producera,
vi få nog hålla på en stund,
tills vi den punkten här passera.

På Ceylon och i Indien
de stora the-plantager äger,
men ändå säga många än
att Kooperationen ej mycket väger.

Men vårt förbunds partiaffär
för "hackor" går ej av numera,
för sjuttio millioner där
man sålt i ån och det blir flera.

Vi ha en margarinfabrik,
den sprängde strax den gamla trusten,
men det blev mycket larm och skrik,
när den ej ensam blev om musten.

Dessutom äger vi en kvarn,
som mal och siktar till vår kaka,
den ligger, som Ni vet, i stan...
Applåder därpå Klubben skaka.

Konserter två på samma gång,
man kunde bättre välja tiden,
ty det kan bli för mycket sång,
och man kan störa samhällsfriden.

Sen kör herr Bergman oss i flock
på hundslädar uti Kantschatka,
där snön låg flera meter tjock,
där björn och sobel oss betrakta.

En dag kom själva Lagerström
och gick med hjälm i kalla viken,
han är ej mot de "knölar" öm,
som han får se i Näckens riken.

Herr Andersson vi sågo gå
med skräddar Pettersson på tiljan,
och Lundström gick där han också,
var glad och god men svag i viljan.

När herr Pettersson blev smått förnäm,
då skratta Lundström bort förtreten,
och sade med betoning från:

"Dej tar nog slutligen Kometen."

Ljuv som en dröm gick lilla féen
och log åt avundsvärda snickarn,
som smektes utav Fiken Steen,
så att han aldrig glömmer flickan.

Säsongens första bandyspel
den tjugufemte här man starta
på Ösbysjön, man på en del
var musklerna en smula matta.

Vår temparloge, som husvill var
fick in i gamla "Hyddan" flytta,
om det finns liv i "Sirius" kvar
kan än den kanske göra nytta.

December kom med slask och tö
och rovor sattes på det hala,
och spark det åkte grabb och mö
och åldringar, vars ben var skrala.

En skyttefest av stapeln gick
där priserna var festens krydda,
och våra "Tempäre" de fick
Luciafest uti sin "Hydda".

På Ösbysjön med bandyboll
flög G.I.F. liksom besatta,
men denna gång de kamma noll
mot sex för dem, som var från Nacka.

Men våra juniorer här
satt inne med den bättre turen,
ty gästerna med stort besvär
fick två, mot deras sju i buren.

Uppå ett möte G.B.K.
beslöt att varje medlem märka,
en sköld med guldbokstäver på
skall deras karaktär förstärka.

Ett ankare av stickat guld
skall ännu mera glansen öka,
man säkert skall för mössans skull
sig medlemsskap i klubben söka.

Konsert det blev på handklavér,
men Gyllings pris var något dyra,
man nu till Jul på slanten ser,
dit kom ej mer än sjuttiofyra.

På fyra "stämmor" samma dag
vi funktionärer fick i massa.
Må de isysslan få behag
och ej i sockenbornas kassa.

Vårt kyrkoråd tillsammans kom,
men ej för att sin Herre dyrka.
Två kyrkovärdar valdes om,
de skall nu rycka upp vår kyrka.

"Lars Vilhelm" han blev nämndeman
och skall nu rätt och samning ära.
Om han ej genast yrket kan
så får väl Bengtsson honom lära.

En nämnd för nykterhet vi fick,
den skall vår motbok ömt beskydda,
den skall för stjärnor hava blick
och skaffa glädje till vår "Hydda".

Den disciplin skall söka få
på litrar, flaskor och buteljer,
den skall diskret oss stöta på,
när "Estniskt" här man billigt säljer.

Vår landstingsman blev fjärdingsman
och får han också paradera,
som vår "porslinskonstapel" grann,
då gör han aldrig skrällen mera.

Till Rom en tur vi också tog
med pastor Dreiwitz i vår kyrka,
och upp mot Nordpolen vi drog,
där Isbjörn har rekord i styrka.

Vi sköna konstverk även såg
av Michel Angelo samma vecka
och sista kväll'n ett fackeltåg
avslutar Årets långa räcka.

Pegasen nu till vila går,
är något tröttkörd efter färden.
Jag önskar alla Gott Nytt År
och ljus och glädje invid härden.